

Prenumerationspris:

1/1 år Ekr. 2:—
1/2 " " 1:—
1/4 " " 0:50

Utgivare: Svenska Folkförbundet.

Redaktör: N. Blees, Riddaregatan 3, Tallinn.

Utkommer varje onsdag.

Pren. pris till utlandet:

1/1 år Ekr. 3:—
1/2 " " 1:50
1/4 " " 0:75

Sång- och hemdygdsfesten i Hapsal.

Festpubliken med sångkörerna på estraden.

Nyligen har Estland begått en av sina stora sångfester — den 10-de i ordningen; den 2 juli firade svenskarna i Estland sin första. Dagen grydde solig och varm och blev vigd vid sången, folkdansen och hemslöjden och blev, vad den var avsedd till — en folkligt kulturell uppvisning och en nationell festdag.

Redan kl. 7 på morgonen gav koralen exequerad från Hapsals slottstorn inledningen, och sedan körerna å slottets vackra borggård, som utsetts till festplats, provat samsången och de sista förberedelserna undangjorts, öppnades slottets portar för allmänheten. Det var söndag och man började därför med gudstjänst, som förrättades av prosten Karl Nilsson i den ålderdomliga slottskyrkan. I allt tätare skaror sökte sig publiken till festplatsen; det

blev nu redan klart att landsbygdens svenskfolk lystrat till signalerna, som givits till samling, och det starka inslaget av folkdräkter gav tavlän den folkliga prägel man strävat till. Hapsal badpublik var med; allmänheten från stan och den estniska landsbygden blev betydande och elva-tåget medförde slutigen kärkomna gäster från Finland: omkr. 40 medlemmar av Finlands svenska Sångarförbund, som vid stationen hälsades välkomna med sång och tal.

På slaget tolv tog promenadkonserten vid och samtidigt öppnades hemslöjdsutställningen och lotteriet. Det visade sig nu, att den idé, som av fru Helga Blees lancerats att förena sången med hemslöjden och folkdansen till en kulturfest, var genialiskt uttänkt. Djärv var den, i ty att sex må-

nader tillbaka själva underlaget för en sångfest ännu saknades, nämligen sångkörerna. Men uppslaget gav stöten och vår lärarkår tog initiativet att skapa sångkörer å de orter, som saknade sådana, medan flitiga händer vid vävstolen och knypeldynan förfärdigade alster av sin vackra konst. Denna samverkan tog sig trots allt ett vackert samlat uttryck i form av dagens folkculturfest.

Klockan tre började själva festkoncerten. Publiken var nu fulltalig och uppgick till inemot tretusen personer. Företrädde av musik tågade sångarna in på festplatsen i färgrika folkdräkter och stälde upp sig på estraden. En kvrat över slaget intonerade orkestern rikshymnen hälsande Riksälstens representant, statsrådet J. Zimmermann med Fru då han infann sig, varefter festkoncerten inleddes med "Vår Gud är oss en väldig borg" och folksekretärare N. Blees på estniska och svenska hälsade gästerna, främst de officiella representanterna, välkomna. Beträddes så talarstolen av jordbr. min. Zimmermann, som å Riksälstens och regeringens vägnar framförde sin lyckönskan. Detta tal såväl som övriga officiella kännetecknades av en omtanke om och en sympati för den svenska folkminoriteten, som helt tria från all chauvinism lägger i dagen en välvilja till en minoritet, som väl saknar motstycke i europeisk politik. De värmande och samtidigt för svenskarna förpliktande talen utlöste ej minst hos de utländska gästerna uttryck av aktning. Under festdirigenten C.

Kreeks ledning sjöngo nu de samlade körerna flera nummer. Med den gamla slottsmuren som fond och de grönskande träna på vardera flanken klingade sången mäktigt och vacker. Som festplats är den minnesrika slottsparken både vacker och ackustiskt förträfflig. Den stämning och andlösa tystnad, under vilken publiken följde med programmet, var påfallande.

Den andra advelningen av programmet inleddes med orkestremusik, varpå följde festtalet av kyrkoherde B. Lund, som välsamt och högstämt berörde sången, dess förmåga att samla och tända. På talet följde "Modersmålets sång". Talarstolen beträddes så i tur av borgmästare Dr. Alver, av rektor A. Üksti och mag. E. Ekroth, av vilka den förstnämnde å Hapsals stads och Herr Üksti å Hapsalsgymnasiets vägnar på estniska framförde hälsningar, medan herr Ekroth högstämt och manligt framförde Finlands svenska Sångförbundets hälsning därvid överlämnande en praktfull lagerkrans. Lika angenämt överraskad blev publiken av det estniska Sångförbundets hälsning, som tolkades av prof. J. Aavik. Bland dem, som ihågkommit festen med telegram och skrivelser, må nämnas: Allsvensk Samling, Riksföreningens Sthlmsavd., Kultusministeriet, Utrikesministeriet, Viks Kretsskolråd — de upplästes av pastor S. Danell, varefter Vormsö och Rikull blandade körer enskilt föredrogo några sånger, anförda av sina resp. ledare hrr. Ahlros och Vesterberg.

Den tredje advelningen i programmet gick så helt i folkdansens tecken. Svenska gymnasiets och Birkas Folkhögskolas förenade danslag utförde under Fru H. Blees ledning svenska folkdanser varjämte Rågöbönderna exekverade några av sina med utsökt teknik under starkt bifall från publiken. Än en gång bestego sångkörerna estraden och mellan sångerna, som med allt vackrare och säkrare tonfall ljödo frigjorda ju längre det led, sökte sig känslorna ett uttryck jämväl hos publiken. Lektor Ohlsson från Sverige talade till estlandssvenskarna, som under århundraden bevarat sin nationella egenart och mag. Tiberg erinrade om de frånvarande runösven-

skarna och dagösvenskarna, av vilka sistnämnda blott ett fåtal återstår. Och då den sista sången förklingat riktade sluttigen riksdagsmannen Vesterblom som representant för S. O. V. ett tack till körledare och sångare, varefter "Vårt land" sjöngs unisont. Under ljudliga bifallsyttringar bragte sångarna ännu sin hyllning åt festdirigenten herr C. Kreek och härmed var så estlandssvenskarnas första sångfest tillända.

Den uppmärksamhet denna sångfest blev föremål för i det att den hedrades av förutom redan nämnda representanter av Estlands utrikesminister, av Finansminister Kurvits, av minister Rebane med Fru, av Estlands minister i Polen K. Pusta med Fru och att därjämte Sveriges Minister Baron A. Koskull hedrade festen med sin närvaro — denna uppmärksamhet förpliktar den estlandssvenska nationaliteten att genom ett målmedvetet lojalt arbete göra rätt för sig.

E — d.

Tacksägelse

till Herr Evert Ekroth, Helsingfors, jämte de finlandssvenska färdeltagarna till den estlandssvenska sångfesten.

De tacksägelser Ni i skrivelse till mig riktar till stamfränder i Estland för "de minnesrika och stämningmättade dagarna" under sångfestbesöket bringar jag härigenom till offentligheten samtidigt jag å Birkas Folkhögskolas vägnar förbindligen tackar Eder personligen och samtliga färdeltagare för den värdefulla gåvan i form av Runebergs samlade arbeten, Ni till skolan översänt.

Birkas den 10 juli 1933

Fredr. Erlund.

I kristider.

Bland allt annat ont som världskriget lämnat oss i arv är det värsta av allt att människorna demoraliserats. "Krig är en stor olycka", säger ordspråket, och en stor olycka är icke blott kriget i sig självt, dess följder äro betydligt sämre, sämre också därför, att det onda som

såddes under villervallans dagar har slagit så djupa rötter att det icke kan utrotas under ett och två årtionden. Den svåra finansiella krisen, som är en direkt följd av kriget, är roten till det onda. Den har hetsat människorna till en kamp på liv och död om "ditt och mitt" och "mitt och ditt". Och därvid äro avundsjukan, hatet, listen och våldet de vanligaste drivande krafterna och gängse kampmedlen. "Ändamålet helgar medlen", ty i krig är allting tillåtet, tänker man åtminstone omedvetet, och det är kanske icke så noga med, om man i allt är fullt ärlig eller icke, tycker man. Ordet "hänsynfullhet" saknas i de flestas ordlistor i våra dagar.

Till denna uppfattning kommer man, om man vill eller icke, då man studerar livet i våra dagar. De ständigt återkommande regeeringskriserna med orsakerna till dem, debatterna i Riksdagen, dispyterna på andra officiella och inofficiella sammanträden, polemiken i tidningspressen och grälet bland funktionärer i arbetet på det sociala och kulturella området visa tydligt att den gamla hederligheten är borta — och det till skada för oss och vår tid. — Vår tids skolor äro i många avseenden bättre än skolorna under den gamla goda tiden, men vad uppfostran till moral beträffar, så stå vi nog efter generationerna under förra århundradet. Det kanske beror på, att livet nu och friheten göra ett arbete i motsatt riktning. Hur som helst: i många avseenden stodo fädren högre än vi. Ja, vad är att göra? Tiden är sådan, men det randas nog även andra och kanske bättre tidsperioder.

Som en ljusglimt var därför estlandssvenskarnas sångfest den 2 juli i Hapsal. Den stämning, enighet och välvilja, som rådde under festkonserten var rörande. Under tiden man förberedde till festen var det kanske så och så med gemenskap och samförstånd, men molnen skingrades sedan av entusiasmen och allt det vackra som mötte öra och öga. Nu förstå även vi, såsom man i Finland gör, att man kan sjunga svenskarna samman, och det gjorde vi den 2 juli 1933.

Kristiden måste ha ett slut även den. Det brukar vara så att allting är föränderligt. Även den

ekonomiska krisen kan därför icke räcka i oändlighet, och är den en gång över, då bliva kanske också människorna så småningom "omskapade" till "nya människor". Männe det? Den som lever får se. Det vore i alla fall väl om så skedde.

N. B.

Kultus- och socialministeriets skolstyrelsens cirkulär av den 23 juni 1933.

Enligt detta cirkulär till skolinspektörer och skolföreståndare börjar undervisningen på landsbygden för första klassens elever den 18 september, således 2 veckor tidigare än övriga klasser på landsbygden. Denna åtgärd har vidtagits för att läraren skall kunna ägna mera uppmärksamhet åt nybörjarne, innan de andra eleverna komma. Efter två veckors förberedelse går det lättare för I kl. att följa med undervisningen i en gemensam I och II eller t. o. m. I, II och III klass.

Den 18 september böra därför alla I kl. elever både nybörjare och kvarsittare från föregående år infinna sig i sina resp. skolor.

För lärarkrafterna blir det ju något kortare ferier, men skolan vinner nog därpå.

F. d. rektorn vid Birkas folkhögskola P. Söderbäck, numera rektor vid Lunnevads folkhögskola i Sverige, vistas f. n. på Rågö, där han sysslar med forskningsarbete. Söndagen den 23 juli kl. 1/2 1-tiden på dagen vill rektor Söderbäck stämma möte med sina f. d. och andra Birkaselever på Birka. Rektor Söderbäck kommer vid nämnda tillfälle att hålla ett föredrag till de församlade. Alla hälsas hjärtligt välkomna.

Hjalmar Pöhl prästvigd.

Efter avlagda praktisk-teologiska prov i Uppsala höll Teol. Kand. Hjalmar Pöhl sacredotalpredikan i Skara domkyrka den 28 maj, avlade prästexamen inför Skara domkapitel den 3 juni samt prästvigdes med estnische biskopens och svenska Kungl. Maj: ts tillstånd av biskop Danell för tjänstgöring i Estlands evangelisk-lutherska kyrkas svenska församlingar.

Under juli månad utgives endast detta nummer av Kustbon. Nästa nummer kan på grund av bortresa icke utgivas förrän i början av augusti.

Redaktionen.

Pastor Pöhl kommer att före återresa till Svenskestland att tjänstgöra någon tid i Sverige.

Inrikes.

Torkan och värmen. Under de senaste dagarna har rätt en tropisk värme här i Estland. På länge har det icke regnat, varför skördeutsikten över allt äro mycket dåliga. På högre ställen har torkan förstört rågen och även öriga växter ha farit illa. Termometern har på sina ställen visat ända till 34° även här i svenskbygderna. Eldsvådor i byar och skogsbrand härja litet varstans — nu senast på Ösel. — I mannaminne kan man icke erinra sig sådan värme som i år.

Utlandet.

Riksdagsvalen i Finland. Valresultatet är nu klart, varvid de olika partien erhöles följande antal mandat:

Socialdemokraterna	79
Agrarförbundet	52
Samlingspartiet	32
Svenska folkpart.	21
Framstegspartiet	11
Småbrukapartiet	3
Finska folkpartiet	2

Socialdemokraterna vunna 13 nya mandat och Samlingspartiet förlorade 10 medlemmar. Den svenska gruppen erhöles 21 man såsom senast.

Den tropiska värmeböljan har sträckt sig över hela Norden. Överallt är värmen oerhörd. Både i Sverige och i Finland skriva tidningarna om skogsbrand och andra eldsvådor. — I

Tjeckoslovakiet har det däremot varit så mycket regn att översvämningarna tillfoga skada. — På en del ställen inom tropiska zonen i andra världsdelar snöar det. Allt synes vara upp och ner vänt.

Fördömande cyklon i Mexiko.

En häftig cyklon har dragit fram över staten Tamaulipas i Mexiko. 15 personer hava omkommit och en mängd hus hava spolerats. Flere byar hava bokstavligen bortsopats och dess invånare måste kampera i det fria. Järnvägsförbindelserna med katastrofområdet äro avbrutna och man har varit tvungen att sända räddningsmanskap per flygmaskin.

Fyrtorn på Spetsbergen.

Världens nordligaste fyrtorn är ämnat att resas på Spetsbergen. närmare bestämt vid Kap Linné vid mynningen av den stora Isfjorden. Fyren skulle kosta 400,000 kronor och på samma plats skulle anläggas en radiostation. Meningen är att den från Grönlandsockupationen bekanta Halvar Devold skall vara fyrvaktare och även förestå radiostationen med tillhjälp av en assistent.

Kyrkliga meddelanden.

Söndagen den 16 juli: Nuckö kyrka kl. halv 11 f. m. estnisk gudstjäänd. Kand. A. Soosaar.

Rosleps kapell kl 10 f. m. högm. Past. Danell.

HILDA MUHR & SON ÖREBRO

Charkuteriaffär
Fabrik och kontor, tel. 1179
Affär Nygatan 46, tel. 625
„ Stortorget 6, tel. 2625.

BORLIND, BORSÉN & C:o

Telegr.-adr.: "Borlinds"
GÖTRBORG,

Söndagen den 23 juli kl. 1/2 1 på dagen håller

f. d. Birkas rektor Per Söderbäck

föredrag

på Birkas Folkhögskola.

F. d. Söderbäckska och andra Birkakselever hälsas hjärtligt välkomna till Birkas nämnda dag.

SVEDALA

Tegelmaskiner, Grävmaskiner, Stenkrossar, Vägbyggnadsmaskiner, Betongblandare, Torvmaskiner, Bränslekrossar för Torv, Koks och Kol, Pulveriseringsmaskiner, Vindsikt, Transportapparater, Lastningselevatorer, Rullager, Rallvagnshjul, Kokillgoods, rekommenderas.

**AKTIEBOLAGET
ABJÖRN ANDERSON**

Post- och Tel.-adr.: Svedala, Gjuteriet.
Tel. Namnanrop: Gjuteriet

E. W. Just

Blekeri - Färgeri - Meriseratio
Tel. 1 48 BORÅS Tel. 21 48

*Giv barnen SVEA
CHOKOLAD och CACAO
Närande. Välsmakande.*

A.-B. Svea Choklad-Norrköping

N. O. Lundström & Co

Innehavare F. Alb. Pettersson
Estlands vice Konsul Importaffär

Luleå.

Köp. PRIMUS TVATTPULVER
från Gävle Såpfabrik.

SVEABLÄNDNING

Rostkaffet i blågula påsarna
tillfredställer alla i parti från
ENGWALL HELLBERG A.-B., GÄVLE

Vildskinn

Räv, Utter, Mård, Hermelin
Ekorre, Hare och Kanin upp-
köpas till allra högsta pris,
Vi betala högsta priser, då skinnen huvudsak-
ligen äro för egen fabrikation. Prislister sändes
mot porto.

FOUGSTEDTS PÅLSVARUFABRIK Malmö 4

BORÅS VÄVERIARTIEBOLAG, BORÅS
Alla slags bomullsvävnader

Aktiebolaget

Nordiska Tapetfabriken

Arvika

Förstklassigt fabrikat Köp svenska tapeter.

**AKTIEBOLAGET
Gestriklands yllefabrik
JÄRBO**

Sporttyger, melerade Filtar, Vadmal och
Kordero]. Goda kvaliteter och billiga priser. (2429)

LUDWIG WIGART & Co. A./B.

ENGROSLAGER AV

Sybehör, Ylle-, Tricot- & Korta varor

Norrköpings Kemiska Undersökningsanstalt,

Norrköping. Tel. 1249.

Utför kemiska analyser och provtagningar.
Inneh.: Civiling. John Wanselin, stadskemi

Vid besök i Stockholm, bo på
HOTEL PATRICIA, Vasagatan 36,
intill Centralpostkont. Tel. Namnanrop.
Modernt och billigt hotell.
Ett 90-tal rum fr. 4 kronor.

A.-B. Ludvig Anderson, Kinna
(Kasthalls Mattfabrik)
Efterhör „KASTHALLSMATTOR“.

**FRIMURAREHOTELLET
ESKILSTUNA
MATSALAR & CAFÉ
REKOMMENDERAS**

Två Kvalitetsmärken

Gammal
Norrlands Akvavit
och
Renat Bordsbrännvin

46%_o

Begär alltid dessa brännvinsorter på
restauranter och systembolag.

Hemmets Journal

innehåller

veckans bästa läsning

VAVSKEDAR AV STAL

garantisstämplade, vävskyttlar, vävspännare
och övriga vävredskap köpas förmånligast
antingen hos våra återförsäljare, hemsalörer
och garnaffärer eller direkt från oss. All till-
verkn. m. vårt firmanamn garanteras. Begär
vår illustr. prislister som sändes gratis.
Gunnar Anderssons vävskedsverkstad
Telefon 1 Oxborg - Telefon 1

**SÄKER PENNINGPLACERING
Engelholms Sparbank****BO-FAJANS**

för Eder jakt- eller fiskestuga finnes i varje
välsorterad Glas-, Porslins- och Bosättningsaffär
BOBERGS FAJANSFABRIK GÄVLE

BIL

-OLJOR
-TOPPAR
-BÄRGNINGAR
-GARAGERINGAR
-DÄCK och SLANGAR
-REPARATIONER

A.-B. Siefert & Fornander, Kalmar
Tel. 7, 215, 1515. Södra Vägen 30,

VID BESÖK I VÄXJÖ REKOMMENDERAR

Järnvägsrestauranten

VÄXJÖ sitt erkänt goda kök. Fullständig
spritservering. Förstklassig musik. På som-
maren enda platsen i staden för härlig
parkservering. God plats för bilar.

KUNGÄLVS ÅNGBAGERI, Kungälv
(E. Bergström) Tel. 123 och 165

REKOMMENDERAS

Stort, Gott och Billigt Bröd.

HÄLSINGBORGERS NYA SPARBANK

HÄLSINGBORG

Gottgör högsta gällande ränta
å insatta medel.

Aktiebolaget J. E. Arndt

Hudiskvall Angbåts expedition, Befraktnings
Skeppsmäklari och Speditionsaffär. Lager av
kol och Byggnadsmaterialer. Rikstelef.: 245, 287
325. Telegrafadr.: Arndtbolaget.

Arvika Redskapsfabrik - ARVIKA
REKOMMENDERAS

sina förstklassiga, välkända tillverkningar.
Åberopa denna tidskrift.

KUMLA SKOFABRIK

Riks. 54 KUMLA Riks. 54
Rekommenderar sin tillverkning av Grövre o.
Finare SKODON.

FENIX Föreningsgatan 7.
DRUVAN Engelbrektsgatan 5
Intima och hemtrevliga rest.-lokaler
Omtyckta klubbbrum. Direktion:
A.-B. MALMÖ-RESTAURANGER.

HANSA

STOCKHOLM

Aktiekapital och reservfond
Kr. 6.000.000

FÖRSÄKRING

Avdelningskontor i Reval:

Jaani Tjän. 11

**E. Petterssons
Möbleringsaffär**
etabl. 1876 GÄVLE Tel. 324 o. 1206 MÖBLER
och MATTOR.

**A.-B. Lidköpings Vikingsågar
LIDKÖPING**

VIKING

Representant för Estland
Johan Cronsjö. Vana Viru 9. Reval.

**Aktieb. LUDVIG SVENSSON
KINNA**

rekommenderar sina välkända till-
verkningar.

OTTO JANSSONS SKOFABRIK

Jakobsdal JÖNKÖPING Telefon 23
Randsydda skodon, Mans- och Goss-
skodon, Slitstarka. Goda passformer.
Efterfråga J—sons skodon. Bör finnas i alla
välsorterade affärer.

Rekommenderar sina förstkl. tillverkningar av-
PROMENADSKODON, SPORT-, JAKT- och MÖ-
TORKÄNGOR.

„Besök

Borås“

**N. J. Johanssons Eftr. A.-B., Syfabrik
ÅPLARED**

Specialité: Tillverkning av
OVERALLS och ARBETSKLÄDER
Telefon: Åplared 1 och 2

A. I. KJELLGRENS EFTR.
Skövde (L. GOOD) Telefon 1-31
KÖTT- OCH CHARKUTERIAFFÄR
REKOMMENDERAS

Året Runt bra mat på
Systembolagets Restaurang
LAXEN, HALMSTAD

TAGE HÅKANSSONS
Konditori, Kafé och Wienerbageri Kloster.
gate 10 - Lund
Rekommenderas
Tel. Konditoriet 603, Brödbutik. 360

Prima PORTLAND CEMENT
från

A/B Gullhögens Bruk, Skövde.